

Agata Stecewicz

Streszczenie rozprawy: *Wizja człowieka i świata w twórczości Barbary Toporskiej.*

Monografia krytyczna

Barbara Toporska (1913-1985) to powieściopisarka, publicystka, poetka i malarka, której twórczość powstawała w trzech radykalnie trudnych etapach historii – dwudziestoleciu międzywojennym, podczas wojny i na wychodźstwie. Prywatnie była żoną znanego już przed wojną powieściopisarza i dokumentalisty Józefa Mackiewicza. Barbara Toporska do dziś pozostaje właściwie „nieodkryta”, mimo, że ukazują się (nakładem wydawnictwa Kontra) nowe wydania jej książek, a bibliografia prac rozproszonych jest uzupełniana.

Rozprawa podzielona jest na dwie główne części – w pierwszej zrekonstruowano historię rodziny Barbary Toporskiej, a także odtworzono (na podstawie archiwaliów) biografię pisarki, ze szczególnym uwzględnieniem najmniej znanego okresu jej życia - dzieciństwa i młodości. Kontekst biograficzny stanowi klucz do odczytania wielu wątków w twórczości autorki *Sióstr*, co zostało zaakcentowane i poparte wybranymi przykładami.

W drugiej części rozprawy omówiono wybrane motywy obecne w prozie i liryce Toporskiej, która w swych utworach podejmowała tematy inspirowane wydarzeniami geopolitycznymi, lecz w centrum interesujących ją tematów znajdował się zawsze człowiek i jego kondycja w świecie. Problematyka książek emigrantki jest wielopłaszczyznowa, a spojrzenie erudycyjne. Pisarka miała też własną wizję sztuki - eksperymentowała z konstrukcją, formą oraz strukturą czasu w powieści; również w liryce poszukiwała indywidualnych środków wyrazu.